Burgemeester en wethouders
Postadres Postbus 16200, 3500 CE Utrecht
Telefoon 14 030
www.utrecht.nl

Gemeente Utrecht

Aan de gemeenteraad

Behandeld door	J.J.M. Koops	**Datum**	23 september 2022
Doorkiesnummer	14030	**Kenmerk**	10225200/2206301446.mb
E-mail	janjaap.koops@utrecht.nl	**Onderwerp**	Actuele ontwikkelingen Anders Reizen
Bijlage(n)	3	**Beleidsveld**	Mobiliteit

Geachte leden van de raad,

In december 2021 informeerden wij u via de raadbrief Anders Reizen december 2021 over de laatste stand van zaken van het programma Anders Reizen (deelmobiliteit, mobiliteitsmanagement en verkeersmanagement). In deze brief informeren wij u over een aantal actuele ontwikkelingen binnen het programma.

Het gaat hierbij om de volgende zaken:

1. Het door het college vastgestelde plan van aanpak deelmobiliteit.
2. De door het college vastgestelde nieuwe quota voor deel-tweewielers (elektrische bromfietsen en elektrische fietsen) en het besluit om de vergunning voor de elektrische bromfiets niet open te zetten.
3. Het afdoen van een aantal toezeggingen, te weten:
    a. Het toesturen van het jaarverslag van Goedopweg 2021;
    b. Het geven van een update over de werkgeversbenadering van Goedopweg;
    c. Het uitwerken van een plan voor het parkeren van deelfietsen in de binnenstad;
    d. Het afdoen van motie 2022/M185: sneller door groen, minder opstoppingen.
4. Het informeren van een aantal nieuwe ontwikkelingen.
    a. Het verlengen van de concessie voor de deelbakfietsen;
    b. Het verstrekken van deeltegoed aan de direct omwonenden van de Westelijke stadsboulevard.

1. Plan van aanpak Deelmobiliteit

Het college heeft op 15 juli 2021 de motie overgenomen waarin de raad vroeg om het opstellen van een plan van aanpak deelmobiliteit (21/M240). Dit plan van aanpak deelmobiliteit hebben wij op 20 september 2022 vastgesteld (zie bijlage).

Belang van deelmobiliteit voor de stad

Het inwonertal van Utrecht blijft richting 2040 groeien. We kunnen deze groei alleen op een gezonde manier vormgeven als er geen toename plaatsvindt van het autoverkeer in de stad. Het gaat hierbij om rijdende en stilstaande auto's. We geven daarom de voorkeur aan lopen, fietsen, openbaar vervoer én deelmobiliteit boven een eigen auto. Deelmobiliteit is het woord voor alle vormen van vervoer die we kunnen delen. In het Mobiliteitsplan 2040 en het coalitieakkoord staat als ambitie aangegeven dat deelmobiliteit (waaronder de deelauto) in 2030 normaler is dan de eigen auto. Utrecht heeft de meeste deelauto's per 100.000 inwoners (CROW/KiM, 2021). We zijn dus al volop bezig, maar weten ook dat we nog veel moeten doen om de ambitie uit het coalitieakkoord te halen. De acties in het plan van aanpak zorgen ervoor dat de basis van het beleid goed is en dat we dat goed houden. Ook zijn er acties die ervoor zorgen dat er meer deelmobiliteit in de stad komt en meer mensen er gebruik van maken. We zorgen ervoor dat de acties elkaar versterken en houden daarbij rekening met de bestaande stad en nieuwe bouwplannen.
Om de ambitie in het coalitieakkoord om te zetten in concrete acties, hebben we een aantal uitgangspunten uitgewerkt. Zo vinden wij dat deelmobiliteit een gelijkwaardig alternatief moet zijn voor de eigen auto. We werken samen met aanbieders van deelmobiliteit en kijken daarbij goed naar zaken die voor hen goed zijn én die bijdragen aan onze doelen. We richten onze inzet eerst op inwoners van Utrecht in gebieden waar je een parkeervergunning nodig hebt. Natuurlijk kijken we ook goed naar andere doelgroepen, bijvoorbeeld Utrechters met een laag inkomen voor wie betaalbaarheid een probleem kan zijn. In overleg met aanbieders zoeken we naar mogelijkheden voor het bieden van gerichte korting, bijvoorbeeld door koppeling aan de U-pas (zie eerdere raadsbrief voor een voorbeeld met aanbieder TIER).
We richten ons ook op momenten waarin inwoners open staan voor verandering, zoals een verhuizing of een nieuwe baan. Ook kijken we naar veranderingen in de stad, zoals invoering van betaald parkeren. Dit zijn goede momenten om het gebruik van deelmobiliteit aan te moedigen.
In het plan van aanpak staan ook de verschillende rollen die de gemeente de komende jaren heeft. De gemeente zorgt voor beleid, vergunningen en voorwaarden van deelmobiliteit (reguleren). We zorgen ervoor dat deelmobiliteit op de goede plekken in de stad staat en dat het zo duurzaam mogelijk is (regisseren). Ook moedigen we het gebruik aan (stimuleren). Als laatste zorgen we ervoor dat het beleid, processen en samenwerkingen goed geregeld zijn (borging). In het plan van aanpak staan concrete acties die hierbij passen.

Financiën

De inzet (inclusief personeel) voor de uitvoering van het plan van aanpak wordt gedekt uit het programma Bereikbaarheid (MPB). Hiervoor is er binnen het MPB 2022 voor het jaar 2023 0,675 miljoen euro beschikbaar gesteld. In het coalitieakkoord is er vanaf 2024 budget beschikbaar voor deelmobiliteit, binnen de middelen voor Anders Reizen. Vanuit deze middelen wordt in 2024 0,450 miljoen euro en in 2025 en 2026 1,125 miljoen euro gereserveerd voor dit plan van aanpak.
Op basis van de beschikbare middelen starten we in 2023 en 2024 met maatregelen waarbij de focus ligt op het inregelen van (het beleid) van deelmobiliteit, zoals het reguleren van de openbare ruimte, het organiseren van dataverzameling, monitoring en de transitie naar zero emissie.
Vanaf 2025 zijn er meer stimulerende maatregelen geprogrammeerd die zich richten op kansrijke doelgroepen, bijvoorbeeld uiteenlopende vormen van probeertegoed.

Informeren voortgang

We informeren u ieder jaar in de voortgangsrapportage mobiliteit hoe het met de acties uit het plan van aanpak gaat en hoever we staan in het realiseren van de ambitie.

2. Het (tijdelijk) stoppen met deelbromfietsen en het toevoegen van 500 elektrische deelfietsen

We gaan (tijdelijk) stoppen met de deelbromfietsen in de stad. Dit doen we door conform artikel 5.14A lid 6 het quotum voor elektrische deelbromfietsen (e-deelscooter) te wijzigen van 300 naar 0. Dit heeft de volgende redenen:

- Wij geven de voorkeur aan actieve mobiliteit ((elektrische) fiets) ten opzichte van passieve mobiliteit (elektrische bromfiets), zoals in het Mobiliteitsplan 2040 staat.
- Er is te weinig verschil tussen het gebruik van de elektrische deelfiets en de deelbromfiets. De gemiddelde lengte van een rit met deelbromfiets is 3,7 km. per rit. Bij een deelfiets is dat 3,6 km per rit. Dit komt vermoedelijk mede door de compacte opbouw van Utrecht, waarbij de reisbewegingen vooral van en naar het centrum en Utrecht Centraal plaatsvinden.
- De gemiddelde duur van de ritten van beide modaliteiten ligt rond de 15 minuten.
- Het aantal overlastmeldingen van de bromfiets ligt meer dan twee keer zo hoog als bij de elektrische fiets.
- De deelbromfiets is geschikt voor langere afstanden omdat ze maximaal 45 km/u kunnen en je dus binnen een bepaalde tijd een stuk verder kunt zijn dan een deelfiets. Ritten kunnen op dit moment niet beëindigd worden buiten de gemeentegrenzen. In de omliggende gemeentes is op dit moment nog geen deelmobiliteit aanwezig en is het ook niet mogelijk om een rit die in Utrecht is gestart af te sluiten.
- We kunnen het plaatsen van elektrische fietsen beter regelen, omdat zij in de fietsenstalling passen. Deelbromfietsen kunnen niet op die manier geparkeerd worden.

Om te zorgen dat het aanbod deeltweewielers niet afneemt in Utrecht hebben we daarnaast besloten om het quotum voor de elektrische fiets te verhogen van 500 naar 1000. Er komen dus 500 extra elektrische deelfietsen in de stad. De deelbromfietsen zijn uiterlijk 31 december 2022 uit de stad verwijderd en we streven ernaar dat in het vierde kwartaal van 2022 de extra elektrische fietsen in de stad geplaatst zijn.
We zien in de huidige vorm geen toegevoegde waarde voor de deelbromfiets binnen de gemeente. Utrecht. Om langere ritten te bewerkstelligen en een goed mobiliteitsalternatief te vormen gaan we in gesprek met de regionale partners (provincie, Goedopweg), alsook de omliggende gemeentes over de mogelijkheid voor een regionaal deelmobiliteitsbeleid. Deze zou het mogelijk moeten maken om ook ritten te kunnen maken van en naar omliggende gemeenten. Als er ontwikkelingen zijn op het gebied van regionale deelmobiliteitsbeleid, dan informeren wij u hierover.

3a. Toezegging jaarverslag Goedopweg 2021 (mobiliteitsmanagement)

De gemeente is van 2019 tot en met 2024 een samenwerking aangegaan samen met het ministerie van I&W, Rijkswaterstaat, de provincie Utrecht en de gemeente Amersfoort genaamd Goedopweg. Deze samenwerking richt zich op het stimuleren van duurzaam reisgedrag (mobiliteitsmangement). Goedopweg is hiermee verantwoordelijk voor de uitvoering van een groot deel van het mobiliteitsmanagement in de gemeente. Zij hebben daarvoor verschillende programma's opgezet. Het gaat om de werkgeversbenadering, de doelgroepenbenadering, de slimme mobiliteitsbenadering en de regionale hinder aanpak (Slim reizen! - Goedopweg). De eerste tranche (2019-2021) van de uitvoering van het programma is afgerond en wordt nu geëvalueerd. Na het vaststellen van de evaluatie sturen wij u deze toe. De planning is in het 4e kwartaal van 2022.

In het bijgevoegde jaarverslag ziet u een overzicht van alle activiteiten van Goedopweg in 2021. In het jaarverslag staat bijvoorbeeld dat in verhouding veel mensen thuis werkten als gevolg van de corona epidemie. Als gemeente Utrecht zijn we nieuwsgierig naar de (blijvende) gevolgen van de coronamaatregelen en we vragen Goedopweg dit voor de toekomst te blijven onderzoeken.

3b. Toezegging Update werkgeversbenadering (mobiliteitsmanagement)

Over de voortgang van de werkgeversbenadering van Goedopweg heeft u tijdens de behandeling van de voorjaarsnota mobiliteit vragen gesteld. In bijlage werkgeversbenadering Goedopweg ziet u de uitwerking van de werkgeversbenadering van Goedopweg. Eén onderdeel daarvan is het uitvoeren van een ‘mobiliteitsscan’ bij grote werkgevers en het midden- en klein bedrijf (MKB). Een mobiliteitsscan is een onderzoek naar het reisgedrag van medewerkers. Daarnaast laat deze scan zien wat de gevolgen kunnen zijn van bepaalde maatregelen voor bijvoorbeeld reiskosten of CO2-uitstoot. In de gebieden waar Goedopweg actief is (Lage Weide, A12 zone, Papendorp en het stationsgebied), worden bedrijven actief benaderd om een mobiliteitsscan uit te voeren. Voor de uitwerking hiervan verwijzen we u graag naar de bijlage. Daarnaast kunnen geïnteresseerden bedrijven die buiten de gebiedsaanpakken vallen een mobiliteitsscan doen. Op dit moment is er geen capaciteit om alle bedrijven in Utrecht te benaderen. Wij vinden dat Goedopweg nog aan de slag kan met het actiever benaderen van bedrijven buiten de gebieden, bijvoorbeeld door het benaderen van schoolverenigingen of koepels van kinderdagverblijven of medische voorzieningen. We zijn hierover met Goedopweg in gesprek.

3c. Parkeren elektrische deelfietsen in de binnenstad (deelmobiliteit)

Op 16 juni tijdens de raadsvergadering hebben we u toegezegd dat we in het 4e kwartaal van 2022 een plan presenteren over het parkeren van elektrische deelfietsen in de binnenstad. Dit plan is inmiddels uitgevoerd. Vanaf 23 juli 2022 heeft TIER toestemming om elektrische deelfietsen in de binnenstad te parkeren in een aantal virtuele parkeerzones. Dit is in lijn met de methodiek in de rest van de stad.

Buiten voetgangersgebied

De locaties van deze ‘virtuele’ parkeerzones in de binnenstad zijn buiten het op 10 maart 2022 door de raad vastgestelde permanente voetgangersgebied. Deze locaties zijn bepaald volgens de uitgangspunten in het raadsvoorstel Wijziging APV en Verordening leges ten behoeve van vergunningplicht commercieel aanbieden voertuigen.
Voor meer informatie: Document Utrecht - Dossier 1392 voorblad.pdf - iBabs RIS (bestuurlijkeinformatie.nl). U ziet de locaties van de parkeerzones hieronder in kaart 1. Bij het toewijzen van de locaties is rekening gehouden met beschikbare ruimte in de fietsenrekken en is gekeken naar de verkeersveiligheid.

Maximumaantal fietsen per virtuele zone

Een fietsrit kan alleen gestart en gestopt worden in een virtuele parkeerzone. Er mogen per parkeerzone een maximumaantal fietsen geparkeerd worden. Zo proberen we te veel elektrische deelfietsen bij elkaar te voorkomen. Deze uitgangspunten staan in de vergunning commercieel aanbieden elektrische deelfietsen TIER Mobility BV. Dit is volgens de Nadere regel artikel 5:14a Algemene plaatselijke verordening van Utrecht. Wij blijven, in nauwe samenwerking met TIER, het gebruik en de mogelijke overlast monitoren.

3d. Motie 2022/185 Sneller door groen minder opstopping (verkeersmanagement)

In motie 185 wordt gevraagd om ervoor te zorgen dat de Ik fiets-app bekender wordt in Utrecht. We zijn in gesprek met de Provincie Utrecht en Goedopweg om te bespreken of en hoe we hierin kunnen samenwerken. Daarnaast zetten we in het najaar social media (UtrechtOnderweg) in. Ook zorgen we ervoor dat de Ik fiets-app wordt meegenomen in de communicatie over projecten vanuit mobiliteit als dat nuttig is. De Ik fiets-app is bij de introductie getoetst op privacyaspecten.

4a. Verlengen concessie e-deelbakfietsen (deelmobiliteit)

In de raadsbrief Smart Mobility en Deelmobiliteit van 10 mei 2022 stond dat het aantal e-deelbakfietsen is uitgebreid. De e-deelbakfietsen van Cargoroo werken goed in Utrecht. Gemiddeld is er 1 rit per dag, per bakfiets. Dat was in mei nog 0,8. Daarom verlengen we de overeenkomst met 1 jaar. Volgend jaar beoordelen we het vergunningstelsel voor deel tweewielers. Dan bepalen we ook hoe we de deelbakfietsen daarin kunnen opnemen.

4b. Verstrekken deeltegoed deelmobiliteit tijdens werkzaamheden Westelijke Stadsboulevard (mobiliteitsmanagement)

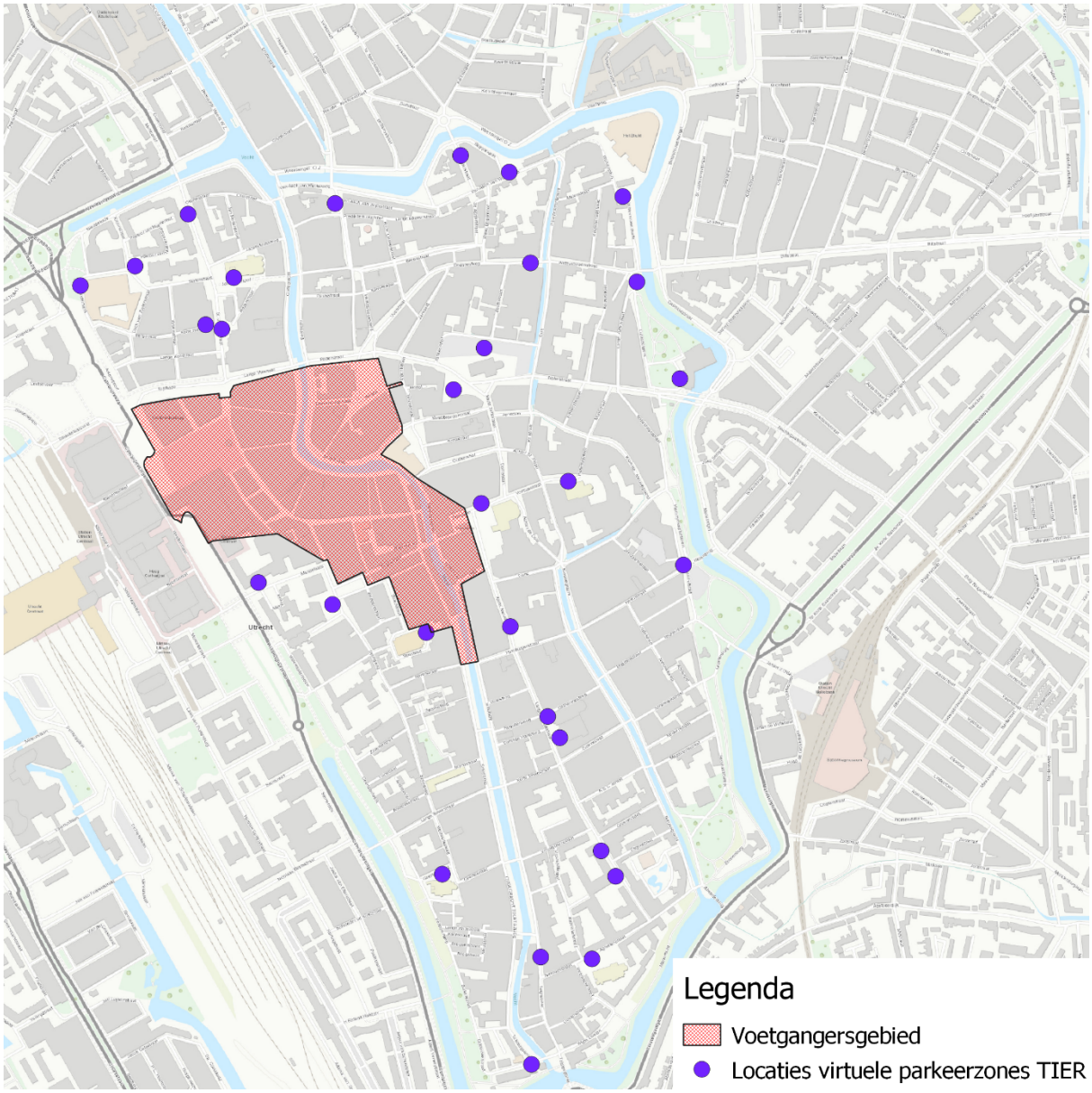
Goedopweg stimuleert tijdens de werkzaamheden aan de Westelijke Stadsboulevard (WSB) duurzame gedragsverandering van automobilisten. In dit gebied staan drie pop-up deelmobiliteithubs. Goedopweg heeft op dit moment aan 1680 adressen een reistegoed van €40,- aangeboden om hen kennis te laten maken met deelmobiliteit en schaalt dit op naar een bredere groep omwonenden van de WSB. Van mei tot en met september loopt de vergelijkbare campagne ‘Blij dat ik Deel’ van de gemeente Utrecht. Over de resultaten van deze campagne zullen wij u eind dit jaar informeren. Deelnemers van deze campagne zijn uitgesloten van deelname van de reistegoedactie van Goedopweg.

Wij vertrouwen erop u hiermee voldoende te hebben geïnformeerd.

Hoogachtend,
Burgemeester en wethouders van Utrecht,

de secretaris, de burgemeester,

Kaart 1

Legenda
Voetgangersgebied
Locaties virtuele parkeerzones TIER